

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

ATSKAITE

mācību vizītes Čenstohovā kopsavilkums

projekta

Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw
Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām

ietvaros

Čenstohovā, 2023. gada 30. janvārī

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Saturs

INFORMĀCIJA PAR PROJEKTU	3
MĀCĪBU VIZĪTE ČENSTOHOVĀ.....	4
levads.....	4
Pasākuma un aktivitāšu apraksts	5
Piemīņas vietas Čenstohovā.....	5
Čenstohovas ebreju muzejs.....	5
Ebreju kapsēta - ulica Złotej	6
Jaunā sinagoga	6
Čenstohovas filharmonijas ēka - ulica Wilsona 16	6
Čenstohovas ebreju memoriāls – ulica Strażacka 19	6
Geto ēnā	7
Ebreju kopienas atrašanās vieta pirms kara – Aleja Najświętszej Maryi Panny 10.....	7
Piemīņas plāksne – ulica Olsztyńska 28.....	7
Lelova (Lelów).....	8
POLIN muzejs.....	8
Semināri.....	9
Kopsavilkums.....	11
Pasākuma apmeklētības statistika	12
1. PIELIKUMS - PROJEKTA PARTNERU UZTURĒŠANĀS PROGRAMMA ČENSTOHOVĀ.....	13
Projekta partneru kontaktinformācija:	15
TĪMEKĻA VIETŅU ADRESES.....	16

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

INFORMĀCIJA PAR PROJEKTU

Projekta „Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām” (Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw) mērķis ir veicināt Eiropas jauniešu no Polijas, Latvijas un Lietuvas izpratni par kopīgo vēsturi, kultūru un mantojumu, kā arī pieminēt totalitāro režīmu noziegumu upurus. Projekta īstenošana ļauj pieminēt notikumus mūsdienu Eiropas vēsturē, tostarp autoritāro un totalitāro režīmu cēloņus un sekas, kā arī veicināt Eiropas pilsoņu izpratni par kopīgo vēsturi, kultūras mantojumu un vērtībām, tādējādi uzlabojot viņu izpratni par Eiropas Savienību, tās izcelsmi, mērķi, daudzveidību un sasniegumiem, kā arī par savstarpējās sapratnes un tolerances nozīmi. Projektu realizē partnerība, kurā ietilpst:

- Čenstohovas pilsētas dome – Galvenais partneris,
- Čenstohovas A. Mickeviča vārdā nosauktā 5. vidusskola,
- Čenstohovas 21. pamatskola,
- Čenstohovas speciālo skolu komplekss Nr.28.,
- Rēzeknes valsts poļu ģimnāzija,
- Jāņa Pāvela II vārdā nosauktā ģimnāzija Viļņā.

Projekta īstenošanas periods: 01.04.2022. - 31.03.2024.

Projektā paredzētās aktivitātes:

1. Atklāšanas konference - projekta atklāšanas konference, prezentējot zināšanas par holokaustu,
2. Seminārs projekta noslēgumā - projekta kopsavilkuma seminārs, jauniešu debates par antisemitismu,
3. Semināru/lekciju cikls projektā iesaistītajās skolās - semināri/vēstures stundas visās projektā iesaistītajās skolās diskusiju un lekciju veidā, izmantojot mākslinieciskās un muzikālās izpausmes, piemēram, izrādes,
4. Izstāde „Bērnu liktenis kara laika” - izstāde tiks sagatavota 5 valodās - ivritā, lietuviešu, latviešu, poļu un angļu,
5. Mācību vizīte Čenstohovā,
6. Mācību vizīte Rēzeknē,
7. Mācību vizīte Viļņā.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”
MĀCĪBU VIZĪTE ČENSTOHOVĀ

levads

Pēc projekta „Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām” atklāšanas konferences, kura notika 2022. gada 26. septembrī Čenstohovā, projekts pārgāja aktīvā īstenošanas fāzē, un konsorcijs uzsāka nākamo posmu, t. i., mācību vizīti Čenstohovā, sniedzot mobilitātes iespēju projektā iesaistīto skolu bērniem un jauniešiem.

Vizītes programma norisinājās no 5. līdz 8. decembrim un tika plānota tā, lai sasniegtu projekta pieteikumā izvirzītos mērķus, t.i., apzinātu autentiskas piemiņas vietas izglītības nolūkos, nodotu zināšanas projektā iesaistītajiem skolēniem un radītu paliekošas izmaiņas dalībnieku attieksmē pret Eiropas vēsturi, tās vērtībām un kultūru. Galvenie punkti mijās ar kopīgām darbnīcām un vēstures stundām diskusiju un lekciju veidā, izmantojot mākslinieciskās izteiksmes formas, piemēram, uz multikulturālajām poļu-lietuviešu-latviešu-ebreju attiecībām vērstas performances.

Skolēni no Rēzeknes valsts poļu ģimnāzijas (Latvija) un Jāņa Pāvila II vārdā nosauktās ģimnāzijas Viļņā (Lietuva) kopā ar saviem kolēģiem no Čenstohovas skolām (Čenstohovas 21. pamatskolas, Čenstohovas speciālo skolu kompleksa Nr. 28. un Čenstohovas A. Mickeviča vārdā nosauktās 5. vidusskolas) četru, ar dažādām izglītojošām aktivitātēm piesātinātu dienu laikā bija iespēja iepazīt Centrāleiropas tautu vēsturi, tostarp arī projektā iesaistītajās valstīs dzīvojošo ebreju diasporas vēsturi. Jauniešiem šī tikšanās bija iespēja labāk iepazīt vienu otru un nodibināt attiecības, kā arī ļāva skolotājiem apmainīties ar zināšanām un pieredzi savā starpā.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Pasākuma un aktivitāšu apraksts

Piemiņas vietas Čenstohovā¹

Čenstohovas ebreji gadsimtiem ilgi bija daļa no mūsu pasaules. No šejienes viņi nāca, šeit viņi dzīvoja, strādāja un svinēja. Identificējot sevi ar dzimto pilsētu, viņi darbojās tās labā, sniedzot nozīmīgu ieguldījumu ekonomikas, izglītības vai kultūras attīstībā. Piedaloties pilsētai nozīmīgos vēsturiskos notikumos, viņi bieži vien apliecināja pieķeršanos savām saknēm saskaņā ar lokālā patriotisma ideju. Ilgus gadus uzticība savai reliģijai un tradīciju kopšana netraucēja viņiem ekumēniskā garā sadzīvot ar citu konfesiju kaimiņiem Čenstohovā, vienā no pasaules slavenākajiem mariāņu pielūgsmes centriem. Mūsdienās no Čenstohovas ebrejiem pilsētā ir palikušas tikai viņu agrākās darbības pēdas. Tās mums atgādina par ebreju iedzīvotāju vislielākās aktivitātes laikiem, kā arī par 20. gadsimta vēstures sāpīgākajiem notikumiem. Papildus muzeju kolekcijām, vēsturiskajiem īres namiem, piemiņas plāksnēm par ebreju iestāžu darbību vai nopelniem bagātiem Čenstohovas ebrejiem, kas sniedza ieguldījumu ne tikai vietējai kopienai, visā pilsētā ir atrodami ebreju apbedījumi un plāksnes okupantu genocīda politikas upuru piemiņai. Visas šīs Čenstohovas ebreju likteni dokumentējošās pēdas ir izcils avots zināšanām par ebreju un pilsētas vēsturi. Ir vērts doties ceļojumā pa Čenstohovas ebreju pēdām, lai iepazītu viņu un mūsu pagātņi.

Čenstohovas ebreju muzejs

Pastāvīgā ekspozīcija „Čenstohovas ebreji” iepazīstina ar kādreizējo daudz kultūru pilsētu Čenstohovu, izmantojot fotogrāfijas, dokumentus un plakātus. Izstādē apkopotās fotogrāfijas lielākoties iesūtījušas Čenstohovā agrāk dzīvojušo ebreju izcelsmes iedzīvotāju ģimenes. Starp eksponātiem ir arī 19. gadsimta oriģinālo tiesību aktu kopijas, kuras noteica tiesiskos principus, saskaņā ar kuriem Polijas sadalīšanas laikā pilsētā darbojās ebreju kopiena, kā arī starpkaru un nacistu okupācijas laika plakāti un kara laikā vāciešu iznīcinātās bijušās sinagogas trīsdimensiju modelis.

Pirms kara Čenstohovā dzīvoja vairāk nekā 30 000 ebreju. Viņi veidoja ļoti spēcīgu kopienu un vienlaikus intensīvi piedalījās pilsētas dzīvē. Otrā pasaules kara laikā nacisti viņus barbariski nogalināja nāves nometnēs. Viņiem ir veltīta izstāde „Čenstohovas ebreji”².

¹ Šajā nodaļā ietvertā informācija ir ņemta no interneta vietnes <https://www.czestochowa.pl/zydowskie-slady>, skatīts 17.01.2023.

² <https://zydzi.muzeumczestochowa.pl/> skatīts 04.01.2023.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Ebreju kapsēta - ulica Złotej

To 19. gadsimta sākumā izveidoja ebreju kopiena. Tā ir ceturtnā lielākā šāda veida nekropole Polijā, un tajā ir apbedīti 5000 cilvēku. Vecākais saglabājies kapa piemineklis datēts ar 19. gadsimta sākumu. Uz dažiem kapa pieminekļiem joprojām saglabājušās sākotnējās polihromijas pēdas. 1920. gadā mirušā cadika Pinkusa Mendela Justmana vietējo ohelu (kapelu) ik gadu apmeklē hasīdi no visas pasaules. Otrā pasaules kara laikā kapsētas teritorijā notika Čenstohovas ebreju sodīšana ar nāvi - viņu mirstīgās atliekas tika apglabātas masu kapos. Tajā laikā nekropole tika smagi bojāta. Daudzi pieminekļi pēc okupācijas varas iestāžu pavēles tika izrauti un izmantoti kā izejmateriāls celtniecības darbiem. Pēc kara Apgabala ebreju komiteja atjaunoja nojaukto sienu, un tika izgatavoti kapu pieminekļi vāciešu noslepkavotajiem ebrejiem. 1986. gadā kapsēta tika iekļauta vēstures pieminekļu reģistrā.

Jaunā sinagoga

Jaunās sinagogas ideja radās 19. gadsimta 90. gados ebreju kopienā, kas centās asimilēties poļu kultūrā un sabiedrībā. Būvniecība sākās 1899. gadā Spadeka un Aleksandrovska (tagad Vilsona ielas) ielu krustojumā.

Ēka celta taisnstūra plānojumā, neoklasicisma stilā. Sinagogas vestibulu sedza kupols. Fasādi rotāja portiks ar četrām kolonnām, kuru papildināja trīsstūrveida timpanons ar uzrakstu ebreju valodā: „Atveriet vārtus, lai ieiet taisna tauta, kas tur ticību!”. Virs uzraksta atradās Dekaloga plāksnes un Dāvida zvaigzne.

Pie sinagogas tika izveidota kantoru skola, kuras absolventi kļuva slaveni daudzās Eiropas valstīs un ASV, kā arī Jūdaikas institūts jauniešu izglītošanai.

1939. gada septembrī vācieši aplaupīja Jauno sinagogu un tā paša gada 25. decembrī ēku aizdedzināja. Apdegušās sienas saglabājās līdz pat 50. gadu vidum, kad šajā vietā sāka būvēt pilsētas filharmoniju.

Čenstohovas filharmonijas ēka - ulica Wilsona 16

Ēka tika uzcelta 20. gadsimta 60. gados, pateicoties sabiedrības dāsnumam, uz vācu nodedzinātās sinagogas pamatiem. Ēkas sienā ir iestrādāta piemiņas plāksne, kas veltīta ebreju izcelsmes čenstohovietim, pasauleslavenam virtuozam un izcilam humānistam Bronislavam Hubermanam.

Čenstohovas ebreju memoriāls – ulica Strażacka 19

Piemiņas vieta Treblinkas noietnē nogalinātajiem 40 000 Čenstohovas ebreju. Piemineklis atrodas Vartas kravas pārvadājumu pieturas teritorijā, no kurienes 1942. gada 22. septembrī vācieši sāka

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

ebreju deportāciju no geto. 2006. gadā Pasaules Čenstohovas ebreju un viņu pēcteču savienības biedru kongresā tika nolemts šos vēsturiskos faktus pieminēt ar pieminekli, kurš tika atklāts 2009. gada 20. oktobrī. Pieminekļa izveides iniciators un dibinātājs ir Pasaules Čenstohovas ebreju un viņu pēcteču savienības priekšsēdētājs Zigmunds Rolats.

Blakus tēlnieka Samuela Vilenberga projektētajam piemineklim atrodas stikla panelis ar rīkojumu nogādāt 6 kravas ar Čenstohovas ebrejiem uz Treblinkas nāves noietni.

Geto ēnā

Nacistu antisemītiskās politikas rezultātā Čenstohovas ebreju kopiena tika nošķirta no pārējās pilsētas. 1941. gada 9. aprīlī ar vācu apgabala priekšnieka Riharda Vendlera, Heinriha Himlera svaiņa, lēmumu tika izveidots „ebreju dzīvojamais rajons”.

Čenstohovas geto bija ceturtais lielākais Polijā pēc Varšavas, Krakovas un Lodzas, tomēr tas nebija norobežots ar mūri. Ielās, kuras veda ārā no geto, atradās ebreju policijas iecirkņi.

Pēc geto likvidēšanas un 40 000 ebreju deportēšanas uz Treblinkas nāves noietni vācieši izveidoja piespiedu darba noietni palikušajiem, tā saukto „mazo geto”, kurā tika ieslodzīti vairāk nekā 5000 cilvēku. Jau 1943. gada 25. jūnijā vācieši uzsāka noietnes likvidāciju, darbaspējīgos cilvēkus ievietojot Pelceri rūpnīcā un Rakovas tēraudlietuvē, kur tika veidotas koncerna „Hasag” munīcijas fabrikas. Pārējos cilvēkus, galvenokārt vecus cilvēkus, sievietes un bērnus, nošāva ebreju kapsētā.

Ebreju kopienas atrašanās vieta pirms kara – Aleja Najświętszej Maryi Panny 10

Telpās bija 6 istabas un virtuve, kurās atradās birojs, valdes sekretāra kabinets, sanāksmju telpas, dzimtsarakstu nodaļa un priekšsēdētāja kabinets.

Piemīņas plāksne – ulica Olsztyńska 28

Piemīņas plāksne „asiņainās pirmdienas” upuriem - poļiem un ebrejiem, ko 1939. gada 4. septembrī pilsētā nošāva vērmahta karavīri.

Ar Čenstohovas ebreju likteņiem saistītajām vietām projekta dalībniekus iepazīstināja Čenstohovas pamatskolas, jaunāko un vecāko klašu vēstures skolotājs Gžegožs Basiņskis (Grzegorz Basiński). Viņš ir daudzu publikāciju, radio un interneta raidījumu par Čenstohovas vēsturi autors.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Lelova (Lelów)

Ar ebreju likteni ir tieši saistīta ne tikai pati Čenstohova, bet arī tās apkārtnē. 43 km uz dienvidaustrumiem no Čenstohovas atrodas Lelovas pašvaldība, kur viduslaikos toreizējā Lelovas un tās apkārtnē parādījās ebreji. Lelovas pilsētas tiesību iegūšana 14. gadsimtā veicināja tirdzniecības apmaiņas aktivizēšanos un ebreju tirgotāju parādīšanos. Laika gaitā Lelovas apgabalā apmetušos ebreju skaits palielinājās. Līdz 18. gadsimta beigām viņi veidoja aptuveni 20 % no vietējiem iedzīvotājiem un bija neatņemama pilsētas kopienas daļa. Augsts ebreju iedzīvotāju īpatsvars saglabājās līdz pat 20. gadsimta 30. gadiem.

Pēc Otrā pasaules kara sākuma 1939. gada 3. septembrī Lelovā ienāca vācieši. Pirmajās kara dienās cieta lielākā daļa pilsētas iedzīvotāju neatkarīgi no viņu reliģiskās piederības. 1942. gada septembrī vācieši veica ebreju deportāciju. Lielākā daļa no viņiem tika nogalināti Treblinkas nometnē.

Mūsdienās Lelovā vairs nav ebreju kopienas, tomēr pilsēta joprojām ir svētceļojumu vieta, uz kuru dodas hasīdi no visas pasaules, jo šeit atrodas cadika Dāvida Bidermana, kas dzīvoja no 1746. līdz 1814. gadam, kaps. Viņš bija pirmais Lelovas hasīdu dinastijas cadiks, viens no slavenākajiem tā laika cadikiem Polijas zemēs, un viņa domas joprojām citē hasīdi visā pasaulē. Viņa ohels (kaps) ir vieta, kur katru gadu notiek ebreju svētceļojumi cadika nāves gadadienā janvāra beigās un februāra sākumā.

Cadika Bidermana kapa (ohela) apmeklējums Lelovā projekta dalībniekus tuvināja Polijas ebreju vēsturei. Jaunieši ar lielu interesi klausījās stāstnieka stāstījumā par ebreju svētkiem pie pārvietojamām ebreju silītēm Lelovas kultūras centrā. Krakovas mākslinieka darinātās silītes ir vēl viens atgādinājums par kādreizējiem Čenstohovas reģiona iedzīvotājiem.

Atceļā no Lelovas uz Čenstohovu grupa piestāja Zigmunta Krasinska muižā ciemā Zloty Potok un Kazimira Lielā pilī Olštīnā, kur bija iespēja uzzināt par Čenstohovas apkārtnes vēsturi.

Ar Lelovas un Čenstohovas apkārtnes vēsturi projekta dalībniekus iepazīstināja Čenstohovas Tehnisko skolu kompleksa vēstures skolotājs Mareks Fišers (Marek Fiszer).

POLIN muzejs

Ņemot vērā projekta tēmu, kā arī decembra mācību vizītes mērķus, obligāts pieturas punkts bija Polijas ebreju vēstures muzejs POLIN Varšavā.

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Muzejā ir ekspozīcijas, kuras veltītas tūkstošgadu vēsturei un atjauno atmiņas par viņu bagāto kultūru un mantojumu. Muzeja atrašanās vieta ir simboliska - tas atrodas vietā, kur pirms kara atradās galvenokārt ebreju apdzīvots rajons, kuru vācieši kara laikā pārvērtā par geto.

Muzejs sāka darboties jaunajās telpās 2013. gada aprīlī, un pastāvīgā ekspozīcija tika atklāta 2014. gada oktobrī. Ideja par muzeja izveidi radās Ebreju vēstures institūta asociācijā. Darbs pie muzeja atklāšanas sākās 1995. gadā. Šī iniciatīva guva atbalstu gan Polijā, gan ārvalstīs. POLIN muzejs ir valsts, pašvaldības (Varšavas pilsētas) un nevalstiskas organizācijas (Ebreju vēstures institūta asociācijas) kopīgi izveidota un vadīta iestāde, kas ir daļa no publiskā un privātā sektora partnerības (pirmā šāda veida iestāde Polijā).

Muzejs apvieno divas funkcijas: līdztekus tradicionālajam muzejam, kas piedāvā gan pastāvīgo ekspozīciju, gan tematiskās pagaidu izstādes, darbojas kultūras un izglītības centrs. Muzejs īsteno plašu izglītības programmu, kura paredzēta dažādām mērķgrupām: ģimenēm ar bērniem, skolām un bērnudārziem (skolēniem un skolotājiem), studentiem un pieaugušajiem, tostarp senioriem, kā arī cilvēkiem ar invaliditāti. Tiek rīkoti izglītojoši semināri, ekskursijas pa izstādēm un pastaigas pa pilsētu gida pavadībā. Atšķirībā no Jad Vašem Jeruzalemē vai Amerikas Savienoto Valstu Holokausta memoriālā muzeja Vašingtonā, POLIN vēstījums nav vērsts tikai uz Otro pasaules karu un holokaustu. Tajā atspoguļots ebreju ieguldījums Polijas kultūras, zinātnes un ekonomikas attīstībā, kā arī stāstīts par pirmo ebreju tirgotāju ierašanos Polijas teritorijā ap 960. gadu un ebreju apmetnes pirmsākumiem bijušajā pirmajā Polijas Republikā (t. i., arī tagadējā Lietuvas, Baltkrievijas, Ukrainas teritorijā un Krievijas rietumu daļā) līdz pat jaunākajai ebreju kopienas vēsturei trešajā Polijas Republikā. Pastāvīgā ekspozīcija parāda saikni starp Polijas un ebreju tautas vēsturi. Tās mērķis ir iepazīstināt apmeklētājus ar to, kā ebreji dzīvoja un ko darīja Polijā.

POLIN muzejs „ir arī tikšanās un dialoga vieta visiem, kas vēlas uzzināt vairāk par pagātņi un mūsdienu ebreju kultūru, kas vēlas izdarīt secinājumus nākotnei, balstoties uz Polijas un ebreju vēsturi, kas vēlas stāties pretī stereotipiem un mūsdienu draudiem, piemēram, ksenofobijai un nacionālistiskiem aizspriedumiem. Kalpojot atklātības, iecietības un patiesības ideāliem, POLIN muzejs veicina poļu un ebreju savstarpēju sapratni un cieņu.”³

POLIN muzeja apmeklējums projektā iesaistītajiem jauniešiem bija iespēja uzzināt vairāk par ebreju vēsturi, un ārkārtīgi pievilcīgā, novatoriskā forma, kādā muzejs prezentē savus resursus, bija faktors, kas garantēja iegūtās informācijas saglabāšanu, izmantošanu nākotnē un zināšanu nodošanu citiem cilvēkiem.

Semināri

Decembra vizītes ietvaros notika vairāki semināri, kuros piedalījās 30 skolēni kopā ar skolotājiem no Viļņas un Rēzeknes, kā arī Čenstohovas skolu - projekta partneru skolēni. Tika organizēti semināri un

³ <https://www.polin.pl/pl/o-muzeum>, skatīts 04.01.2023.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

vēstures stundas, izmantojot dažādas mākslinieciskās izteiksmes formas, pievērsoties multikulturālajām poļu-lietuviešu-latviešu-ebreju attiecībām.

Vizītes ietvaros Čenstohovas skolas, kuras piedalās projektā, viesiem no Lietuvas un Latvijas organizēja šādus pasākumus:

- 5. decembrī: semināri par ebreju kultūru, kurus rīkoja speciālo skolu komplekss Nr.28 Čenstohovā (*norises vieta: speciālo skolu komplekss Nr.28, ul. św. Barbary 9/11*)

speciālo skolu kompleksā Nr.28 notika semināri, kuros piedalījās 50 cilvēki. Vēstures semināru vadīja Čenstohovas Ebreju muzeja darbinieks Vitolds Paškovskis (Witold Paszkowski). Tikšanās laikā jaunieši uzzināja par ebreju kultūras svētkiem un tradicionālo ebreju virtuvi. Dalībniekiem bija iespēja pagatavot un nobaudīt ebreju uzkodas, piemēram, macu, humusu, halu un ne tikai ebreju virtuvē, bet arī mūsu reģionā populāro burkānu kūku un tipiskos Hamantaschen cepumus.

- 6. decembrī: A. Mickeviča vārdā nosauktās 5. vidusskolas skolēnu muzikālā un deju izrāde (*norises vieta: Pilsētas kultūras centrs Čenstohovā, ul. Łukasińskiego 50/68*)

6. decembrī uz Čenstohovas pilsētas Kultūras centra skatuves, Lukašinska ielā, notika 5. vidusskolas skolēnu un skolotāju projekta ietvaros sagatavotā mākslinieciskā priekšnesuma prezentācija. Izrādē tika apvienotas dažādas mākslinieciskās izteiksmes formas: deklamācija, dejas, mūzika un dziedāšana. Uzvedumā atbalsojās paaudze, kas atceras pagātņi un ilgojas pēc labākas nākotnes, kurā netiek attaisnots ļaunums un kurā valda mīlestība un iecietība. Pasākumu apmeklēja aptuveni 300 cilvēku.

- 7. decembrī: Čenstohovas 21. pamatskolas projekta ietvaros izveidotās filmas prezentācija (*norises vieta: Kino studija „OKF Iluzja”, Aleja Najświętszej Maryi Panny 64*)

2022. gada 7. decembrī projekta mācību vizītes un semināru ietvaros notika Čenstohovas Staņislava Konarska vārdā nosauktās 21. pamatskolas veidotās filmas „**Multikulturālā Čenstohova**” demonstrēšana. „OKF Iluzja” kinozālē filmu noskatījās Čenstohovas viesi (skolotāji un skolēni no Rēzeknes valsts poļu ģimnāzijas un Jāņa Pāvila II vārdā nosauktās ģimnāzijas Viļņā), Čenstohovas skolu skolotāji un skolēni, kā arī uzaicinātie viesi, kopā aptuveni 100 cilvēku.

Lietuvas un Latvijas partneru četru dienu vizītes programmā bija iekļauts arī integrācijas ugunsgrāvis, kura laikā bija iespēja stiprināt saites starp jauniešiem un skolotājiem.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Kopsavilkums

Decembrī notikušās vizītes rezultātā projekta dalībnieki apmainījās ar informāciju, zināšanām un viedokļiem par ebreju vēsturi un kultūru, īpašu uzmanību pievēršot traģiskajiem Otrā pasaules kara un holokausta notikumiem.

Eiropas Savienība atzīst holokaustu par nozīmīgu un noteicošo notikumu Eiropas vēsturē un mantojumā. Vērtības, uz kurām balstās Eiropas Savienība un kuras galvenajos aspektos ir kopīgas visām dalībvalstīm, ir tieši saistītas ar ebreju kopienu pieredzi pirms Otrā pasaules kara, tā laikā un pēc tā. Cilvēktiesību universāluma un neatņemamības jēdziens kļūst vēl skaidrāks, kad mēs atskatāmies uz holokausta pieredzi un apzināmies, ka par cilvēktiesībām ir jārunā un jābūt modriem. Šim aspektam ir izšķiroša loma formālajā un neformālajā izglītībā jauniešiem kā nākamajām paaudzēm, kas ir atbildīgas par pasaules likteni.

Mācību vizīte un dalība semināros ļāva skolotājiem un skolēniem no dažādām valstīm padziļināt savas starpkultūru zināšanas, iepazīstinot viņus ar vēstures, literatūras, kultūras jēdzieniem (multikulturālais aspekts), iedvesmojot viņus pašiem meklēt zināšanu avotus un iepazīt pasauli un tās daudzveidību.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Pasākuma apmeklētības statistika

Mācību vizītē piedalījās 69 cilvēki:

- 15 dalībnieki no Lietuvas,
- 15 dalībnieki no Latvijas,
- 39 dalībnieki no Polijas.

Ņemot vērā informāciju par visiem apmeklējuma dalībniekiem, var identificēt šādus datus:

1. Dzimums:

- 48 sievietes,
- 21 vīrieši,
- 0 nebināras personas.

2. Vecuma grupa:

- 6 – 12 gadi: 5 personas,
- 13 – 15 gadi: 6 personas,
- 16 – 20 gadi: 47 personas,
- 21 – 40 gadi: 0 personas,
- Virs 40 gadiem: 11 personas.

3. Ar vizīti saistītajos pasākumos piedalījās sešas personas ar invaliditāti.

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

1. PIELIKUMS - PROJEKTA PARTNERU UZTURĒŠANĀS PROGRAMMA ČENSTOHOVĀ

Projekts „Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

MĀCĪBU VIZĪTE UN SEMINĀRI

Partneru no Viļņas un Rēzeknes uzturēšanās programma Čenstohovā

2022. gada 5.-8. decembris

Pirmdiena, 2022. gada 5. decembris

13.00 Iekārtošanās viesnīcā, pusdienas

15.00 Kulinārijas seminārs – iepazīšanās ar ebreju un reģionālo virtuvi
iepazīšana un reģionālo virtuvi *brauciens ar autobusu*

28. speciālo skolu komplekss, ul. św. Barbary 9/11, Čenstohova

17.30 Integrācijas ugunskurs - maršala J. Pilsudska dzimšanas gadadiena *brauciens ar autobusu*

Jura Park Biskupice

20.30 Atgriešanās viesnīcā *brauciens ar autobusu*

Otrdiena, 2022. gada 6. decembris

08.00 Brokastis viesnīcā

10.00 Skolēnu muzikālā un deju izrāde – A. Mickeviča vārdā nosauktā 5.
vidusskola *brauciens ar autobusu*

Pilsētas kultūras centrs Čenstohovā, ul. Łukasińskiego 50/68

12.00- 13.00 Dalība projekta „Tilts uz nākotni” noslēguma sanāsmē *brauciens ar autobusu*

Juliuša Slovacka vārdā nosauktā 1. vidusskola, Aleja Tadeusza
Kościuszki 8, Čenstohova

13.30 Pusdienas viesnīcā *brauciens ar autobusu*

14.00 – 18.00 Ekskursija: Lelovas, Zlotipotokas, Koņecpoles pils apmeklējums *brauciens ar autobusu*

18.00 Vakariņas viesnīcā *brauciens ar autobusu*

Trešdiena, 2022. gada 7. decembris

08.00 Brokastis viesnīcā *brauciens ar autobusu*

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

09.00 – 11.00	Piemiņas vietu apmeklējums Čenstohovā: muzejs, Vecais tirgus laukums	<i>brauciens ar autobusu</i>
11.00 – 13.30	Brīvais laiks	
13.30	Pusdienas	<i>brauciens ar autobusu</i>
15.00	Filmas prezentācija - SP21 Kino studija „OKF Iluzja”, Aleja Najświętszej Maryi Panny 64	<i>brauciens ar autobusu</i>
18.00	Vakariņas viesnīcā	<i>brauciens ar autobusu</i>
Ceturtdiena, 2022. gada 8. decembris		
08.00	Brokastis viesnīcā Izrakstīšanās no viesnīcas, izbraukšana ar bagāžu plkst. 9.30	
9.30 – 15.00	Ekskursija uz Varšavu - POLIN muzeja apmeklējums	<i>brauciens ar autobusu</i>
15.00/16.00	atgriešanās Viļņā un Rēzeknē - pusdienas atpakaļceļā	

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

Projekta partneru kontaktinformācija:

Čenstohovas pilsētas dome

ul. Ślaska 11/13

42-224 Čenstohova

Tālr. 34 3707 637/638

e-pasts: fer@czestochowa.um.gov.pl

Čenstohovas Staņislava Konarska vārdā nosauktā 21. pamatskola

Skolas direktore – mgr Renāte Kristeka (Renata Krystek)

ul. Sabinowska 7/9

42-202 Čenstohova, PL

Tālr./fakss: 34 365 85 97

e-pasts: sp21@edukacja.czestochowa.pl

Čenstohovas 28. speciālo skolu komplekss

Skolas direktore – mgr Agņeška Cupjaua (Agnieszka Cupiał)

Ulica Św. Barbary 9/11

42-226 Čenstohova, PL

tālr. 34 324-46-52

e-pasts: zss28@edukacja.czestochowa.pl

A. Mickeviča vārdā nosauktā 5. vidusskola

Skolas direktore – mgr Maugožata Viteka (Małgorzata Witek)

ul. Krakowska 29

42-217 Čenstohova, PL

Tālr.: 343242314

e-pasts: vlo@vmickiewicz.pl

Rēzeknes valsts poļu ģimnāzija

Skolas direktore – Olga Burova (Olga Burowa)

Lubānas iela 49

4600 Rēzekne, LV

tālr.: +371 64636680

e-pasts: poluvsk@rezekne.lv

Jāņa Pāvila II vārdā nosauktā ģimnāzija Viļņā

Direktors – Ādams Blaškevičs (Adam Błaszkiwicz)

ul. V. Druskio 11

04306 Viļņa, LT

Tālr. / Fakss (8 5) 244 4504

E-pasts: adam.blaskevic@vilnius.lt

Finansowane przez
Unię Europejską

„Przeszłość buduje przyszłość – Sąsiedzi równych praw”
„Pagātne veido nākotni – Kaimiņi ar vienlīdzīgām tiesībām”

TĪMEKĻA VIETŅU ADRESES

Visi dokumenti - statūti, noteikumi, programmas - ir pieejami skolu tīmekļa vietnēs:

Čenstohovas A. Miceviča vārdā nosauktā 5. vidusskola - <https://vmickiewicz.pl/>

Čenstohovas 28. speciālo skolu komplekss - <http://sp21czest.szkolnastrona.pl/>

Čenstohovas 28. speciālo skolu komplekss - <http://zssnr28.info/>

Rēzeknes valsts poļu ģimnāzija - <http://www.rezpvsk.lv/>

Jāņa Pāvila II vārdā nosauktā ģimnāzija Viļņā - <https://www.jp2.lt/aktualnosci>